

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021/2022 – 2023/2024
Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Drugi instrument
Kod przedmiotu*	B8/EI
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Muzyki
Kierunek studiów	Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 3 i 4
Rodzaj przedmiotu	przedmiot podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. Leszek Suszycki
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Leszek Suszycki, dr Anita Lehmann, mgr Łukasz Rusin, dr Krzysztof Uściłowski, dr Tomasz Zając, dr Monika Hippe, dr hab. prof. UR Mirosław Dymon, dr hab. prof. UR Paweł Paluch

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		15 godz.							2
4		15 godz.							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

DOPUSZCZA SIĘ ZMIANĘ SPOSOBU REALIZACJI ZAJĘĆ W ZWIĄZKU Z NIESTABILNĄ SYTUACJĄ EPIDEMICZNĄ.

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie na ocenę po semestrze 3 i 4

Egzamin po semestrze 4

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Predyspozycje manualne oraz zaliczenie I roku studiów I stopnia.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Opanowanie teoretycznej i praktycznej wiedzy w zakresie podstawowych zagadnień techniki gry na gitarze klasycznej
C2	Poznanie podstawowych wiadomości z zakresu budowy i historii instrumentu.
C3	Nabycie niezbędnej umiejętności czytania nut a' vista prostego zapisu nutowego.
C4	Poznanie podstawowych środków warsztatowych umożliwiających kształtowanie strony wyrazowej.
C5	Poznanie podstawowego repertuaru.
C6	Rozwój umiejętności samodzielnej i konstruktywnej oceny.
C7	Dostosowanie artykulacji i sposobu wydobywania dźwięku do epoki i stylu utworu. Dobór właściwych środków wykonawczych.
C8	Wykształcenie prawidłowych nawyków warunkujących w miarę swobodną pracę obu rąk w obrębie repertuaru o adekwatnym stopniu trudności do aktualnie posiadanych umiejętności.
C9	Rozwój umiejętności konstruktywnej krytyki i samooceny własnych wykonań oraz motywacji do doskonalenia swoich umiejętności.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Posiada satysfakcjonującą orientację w zakresie podstawowych zagadnień techniki gry oraz obsługi instrumentu.	K_W09
EK_02	Identyfikuje wykonywany utwór z epoką w której został skomponowany.	K_W01
EK_03	Rozumie znaczenie znaków dynamicznych, agogicznych, artykulacyjnych, oznaczeń tempowych oraz ich rolę w kształtowaniu oblicza artystycznego studiowanych dzieł.	K_W04
EK_04	Z pomocą nauczyciela potrafi praktycznie zastosować wiedzę z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących gry na instrumencie.	K_U03
EK_05	Z satysfakcjonującą swobodą operuje umiejętnościami technicznymi w repertuarze adekwatnym do swoich możliwości.	K_U18
EK_06	Przy częściowej pomocy nauczyciela rozwiązuje łatwiejsze problemy techniczne, rozpoznaje przyczyny popełnianych błędów i stara się je eliminować w samodzielnej pracy.	K_U01
EK_07	Podejmuje próby formułowania konstruktywnej, krytycznej oceny własnych wykonań.	K_K01
EK_08	Dąży do ciągłego doskonalenia swojego warsztatu. Jest otwarty na sugestie pedagoga dotyczące wyboru metody ćwiczenia, aplikatury itd.	K_U18 K_K03
EK_09	Wykazuje potrzebę ciągłej pracy nad swoim warsztatem wykonawczym	K_U18

3.3 Treści programowe

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

GITARA - Treści merytoryczne
Znajomość podstawowych pojęć i umiejętności (budowa gitary, postawa grającego, aparat gry, zasadnicze techniki gitarowe, znajomość nut na gryfie)
Umiejętność prawidłowego odczytu zapisu muzycznego
Doskonalenie warsztatu technicznego (wieloaspektowej techniki wykonawczej)
Umiejętność analizy prostych utworów pod względem formy, zastosowanych technik gitarowych, artykulacji, rozwoju frazy

AKORDEON - Treści merytoryczne
Opanowanie podstawowych wiadomości na temat budowy akordeonu, poznanie podstawowych części i ich funkcji, umiejętność ich poprawnego nazwania.
Opanowanie swobodnego posługiwania się aparatem gry poprzez prawidłową korelację lewej i prawej ręki.
Rozwijanie techniki gry na bazie gam i etiud
Rozwijanie umiejętność gry w fakturze homofonicznej i polifonizującej
Rozwijanie umiejętność grania różnymi sposobami artykulacji (legato, portato, staccato).
Realizacja różnych form muzycznych (utwory: cykliczne, dowolne i w fakturze polifonizującej)

ORGANY - Treści merytoryczne
Określenie różnic w technice gry pomiędzy organami a fortepianem.
Umiejętność przygotowania organów do gry.
Opanowanie podstawowych wiadomości na temat budowy organów, poznanie podstawowych części i ich funkcji, umiejętność ich poprawnego nazwania.
Poznanie zasad działania różnych traktur organów, rozróżnianie głosów poszczególnych rejestrów, umiejętność posługiwania się urządzeniami stołu gry.
Opanowanie swobodnego posługiwania się aparatem gry poprzez prawidłową korelację lewej i prawej ręki.
Umiejętność prawidłowej gry na pedale i koordynacji pracy rąk i nóg.
Umiejętność gry wielogłosowej na manuale.
Umiejętność grania różnymi sposobami artykulacji (legato, non legato, portato, staccato).

FLET - Treści merytoryczne
- Znajomość historii instrumentów – rodzina fletów prostych (podłużnych).
- Opanowanie swobodnego posługiwania się aparatem oddechowym. Opanowanie właściwego zadęcia, ataku i kończenia dźwięku - Flet prosty sopranowy.
- Opanowanie techniki gry z uwzględnieniem zaawansowanej biegłości technicznej palców, pracy języka, zmiennej plastyki jamy ustnej umożliwiającej różne rodzaje artykulacji. Opanowanie korekty intonacji i świadomego kształtowania dźwięku.
- Granie a vista utworów z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji (interpretowanie utworu zgodnie z jego budowa formalną, i charakterem epoki). Rozumienie pojęć muzycznych, samodzielne odnajdywanie środków wyrazu. Indywidualna interpretacja utworu.
- Współpraca z akompaniatorem

3.4 Metody dydaktyczne

Pokaz, prezentacja. Zajęcia praktyczne, indywidualna praca ze studentem nad wybranym repertuarem obejmująca wieloaspektową analizę problemów wykonawczych oraz możliwości interpretacyjnych. Dyskusja, rozwiązywanie problemów technicznych, samodzielne słuchanie sugerowanych wykonań w fonotece lub w Internecie, konstruktywna krytyka interpretacji. Konsultacje indywidualne.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	ZALICZENIE, EGZAMIN	ĆWICZENIA
EK_02	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA
EK_03	ZALICZENIE, EGZAMIN	ĆWICZENIA
EK_04	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA
EK_05	ZALICZENIE, EGZAMIN	ĆWICZENIA
EK_06	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA
EK_07	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA
EK_08	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA
EK_09	OBSERWACJA ZAJĘĆ	ĆWICZENIA

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

GITARA:

Postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych.

Zaliczenie po 3 semestrze odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą.

Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący cztery utwory lub ćwiczenia w tym minimum dwa grane z pamięci.

Egzamin po 4 semestrze na zakończenie cyklu kształcenia odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą. Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący cztery utwory o różnej stylistyce. Program powinien być wykonany z pamięci.

Kryteria oceny:

Ocena łączna składa się w 30% z oceny ciągłej - prezentacji bieżących (w trakcie ćwiczeń) oraz w 70% z oceny wykonania repertuaru w trakcie zaliczenia semestralnego, egzaminu. Ocenie komisji w trakcie zaliczenia /egzaminu podlega zaprezentowany program pod względem: precyzji wykonania, zgodności tekstu, interpretacji i stylowości

Skala ocen :

5.0 – ocenę tą otrzymuje student za grę bezbłędną technicznie i interesującą od strony muzycznej, wykazujący systematyczną aktywność, kreatywnie realizujący zadania i wykazujący się dużą wrażliwością artystyczną. Poziom jego umiejętności instrumentalnych kwalifikuje go do prezentacji realizowanego programu na estradzie.

4.5-ocenę tą otrzymuje student za systematyczną aktywność oraz grę interesującą od strony muzycznej i technicznej. W opanowanym przez niego materiale muzycznym można dopatrzeć się niewielkich niedociągnięć.

4.0- ocenę tą otrzymuje student za systematyczną aktywność w pracy ,grę prawie bezbłędną technicznie , dość interesującą pod względem muzycznym z niedociągnięciami w zakresie interpretacyjnym.

3.5- ocenę tą otrzymuje student za zadowalającą aktywność podczas zajęć, grę z brakami technicznymi i muzycznymi, ale z pracą dającą podstawy do oczekiwania nadrobienia tych zaległości.

3.0-ocenę tą otrzymuje student za małą aktywność w semestrze oraz grę z wyraźnymi brakami technicznymi i muzycznymi, lecz mimo to realizujący podstawowe wymagania prezentowanych utworów ,rokujący pozytywny rozwój.

2.0-ocenę tą otrzymuje student za niską frekwencję na zajęciach (poniżej 50%) grę z licznymi wyraźnymi błędami technicznymi i muzycznymi , który nie opanował materiału nauczania, nie podejmujący działań wskazanych przez prowadzącego przedmiot w celu zniwelowania błędów oraz zaległości technicznych i muzycznych.

AKORDEON:

Zaliczenie po 3 semestrze odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą. Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący etiudę, utwór dowolny oraz część utworu cyklicznego (program wykonywany jest częściowo z pamięci i częściowo z nut).

Egzamin po 4 semestrze na zakończenie cyklu kształcenia odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą. Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący etiudę, utwór dowolny oraz utwór cykliczny (część programu może być przygotowywana we wcześniejszym okresie studiów i powtórzona do egzaminu). Program wykonywany jest częściowo z nut i częściowo z pamięci.

Kryteria oceny;

- Opanowanie repertuaru.
- Systematyczność pracy.
- Poprawność wykonania programu z nut i z pamięci

ORGANY:

Postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych

Zaliczenie po 3 semestrze odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą. Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący trzy utwory (program wykonywany jest z nut).

Egzamin po 4 semestrze na zakończenie cyklu kształcenia odbywa się w formie praktycznego przesłuchania przed komisją uczelnianą. Student prezentuje przygotowany i ustalony wraz z wykładowcą program obejmujący trzy utwory (część programu może być przygotowywana we wcześniejszym okresie studiów i powtórzona do egzaminu) , program wykonywany jest z nut.

Kryteria oceny;

- Opanowanie repertuaru.
- Systematyczność pracy.
- Poprawność wykonania programu z nut

FLET:

- Postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych

Kryteria oceny:

- Opanowanie repertuaru
- Systematyczność pracy
- Wykonanie programu z nut

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	60
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

- *Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

GITARA:

Literatura podstawowa:

Powroźniak: Szkoła gry na gitarze i gitarze hawajskiej, PWM, Kraków 1969

J. Powroźniak: Wybór etiud, z. I, PWM, Kraków 1983

J. Sagreras: Szkoła gry na gitarze, z. III, ТОРОПОВ, Moskwa 1996.

D. Aguado: Metodo de Guitarra, cz.II, The Guitar School- Iceland.

D. Kreidler: Szkoła na gitarę do zajęć indywidualnych i grupowych, Professional Music Press, Gdynia 1997
F. Sor: Vingt Quatre Leçons Progressives op.31, PWM, Kraków 1993
Literatura uzupełniająca: K. Sosiński: Materiały do nauki gry na gitarze, PWM, Kraków 1970
R. Ziemiański: Gitara z nauczycielem i bez, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1995
J. Powroźniak: Studium techniki gitarowej, PWM, Kraków 1976
T. Mazur: Tabela chwytów akordowych na gitarę, PWM, Kraków 1978

Oraz inne materiały ocenione przez wykładowcę za przydatne.

Literatura uzupełniająca:

J. Powroźniak: ABC gitary, PWM, Kraków 1976
J. Cardoso: Nauka i metoda techniki gitarowej, Professional Music Press, Gdynia 1995

ORGANY:

LITERATURA PODSTAWOWA:

J. Pachelbel- Toccaten, fantasien, preludien, ricercaren und ciacconen (Z. I, II)
J.S.Bach- komplet utworów organowych- wyd. Berenreiter
J. S. Bach- Acht kleine Preludien und fugen BWV 599-644
A. Chlondowski- 225 preludiów na organy – wyd. Księgarnia Św. Wojciecha
J. Chwałek- „Organy”
Wł. Żeleński- „Preludia”- wyd. PWN
„Manualowe utwory dawnych Mistrzów” - wyd. PWN

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

Zbiór- „Z polskiej muzyki organowej XVI w.”- wyd. PWN
Zbiór- „Zeszyty organowe”- opr. B. Rutkowski z .I i II
Zbiór-„ Szkoła na organy”, opr. H. Makowski i M. Surzyński, wyd. Archidiecezji Warszawskiej
F. Mendelssohn- Bartholdy- Preludium d- moll, Andante D-dur, Nachspiel D-dur, wyd. Deutscher Verlag fur Musik- Leipzig 1988r.
A. Chlondowski- Preludia na organy- wyd. PWN
M. Sawa-Preludia organowe na temat polskich pieśni kościelnych.

DOWOLNA LITERATURA ZAPROPONOWANA PRZEZ PROWADZĄCEGO NAUKĘ GRY NA ORGANACH, UMOŻLIWIAJĄCA REALIZACJĘ TREŚCI MERYTORYCZNYCH TEGO PRZEDMIOTU.

AKORDEON:

Literatura podstawowa:

Szkoły i wprawki: W. Kulpowicz; J. Orzechowski; J. Powroźniak
W.Kulpowicz - Szkoła na akordeon, PWM, Kraków, 1972.
M. Sztajkowski , W. Kulpowicz – Gamy i pasaże
J. Orzechowski - Szkoła na akordeon cz.I, PWM, Kraków, 1978.
Etiudy: K. Czerny – Wybór etiud z. I
W. Kulpowicz – Etiudy cz. I; J. Orzechowski – Etiudy cz. II

Utwory polifoniczne i dawnych mistrzów:

J. S. Bach - Łatwe utwory, Wybrane utwory, G. F. Haendel – Wybrane utwory; Opr.

L. Puchnowski – Utwory dawnych mistrzów z. I,

Utwory cykliczne:

W. Bernau – Sonatiny G, C; I. Havlicek - Drobne suity; B. K. Przybylski – Mikroświatek; W. Bernau – Suita cygańska

Utwory różne: J. Fedyczkowski – Melodie świata, Abecadło, Czytanki muzyczne z. I, II; M. Chudoba – Mozaika melodii, Mały akordeonista z. I, II;

J. Powroźniak – 15 melodii, Czytanki cz. I, II, III,

Z. Penhersi – Łatwe utwory.

Literatura uzupełniająca:

W.L.Puchnowski - Szkoła miechowania i artykulacji akordeonowej, PWM, Kraków, 1980.

J. Powroźniak - Szkoła na akordeon, PWM, Kraków, 1970.

Ćwiczenia i etiudy ;

C. Czerny - Wybór etiud, z. 2, PWM, Kraków, 1991.

W.Kulpowicz - Gamy i pasaże, PWM, Kraków, 1992.

J. Orzechowski - Etiudy, z. 2 i 3, PWM, Kraków, 1992.

W.L.Puchnowski, M.Sztajkowski- Wprawki, Kraków, 1977.

Utwory dawnych mistrzów ;

J.S.Bach - Łatwe utwory, PWM, Kraków, 1991.

G.F.Haendel - Wybór utworów, PWM, Kraków, 1986.

J. Mart - Dawne tańce i melodie, PWM, Kraków, 1993.

J. Orzechowski - Wybrane sonatiny, z.I i II, PWM, 1987.

W.L.Puchnowski, K.Milczanowski, B.K.Przybylski - Muzyka dawnych mistrzów, PWM, Kraków, 1978.

Dowolna literatura zaproponowana przez prowadzącego naukę gry na akordeonie, umożliwiająca realizację treści merytorycznych tego przedmiotu.

FLET PROSTY:

Literatura podstawowa:

- Ladislav Daniel - Škola hry na sopranovou zobcovou fletnu cz. I

Jadwiga Socha – *Flet podłużny* – podręcznik, samouczek

Ikov Kopacik - Hrave prsty – 67 etiud na flet sopranowy

Wybrane formy cykliczne z literatury fletowej (koncert, sonata, suita)

- Sonata G-dur – James Hook
- Sonata a-moll – Arcangelo Corelli
- Sonata F-dur – Jean Baptiste Loeillet
- Partita nr 4 g-moll - Georg Philipp Telemann

Literatura uzupełniająca:

- M. Tomczak - Melodie na flety proste

-Ladislav Daniel - *Škola hry na sopranovou zobcovou fletnu cz. I*

FLET POPRZECZNY:

Literatura podstawowa:

Towarnicki, Kusiak, *Flet od A do Z*

A. Lehmann, *Miniatury na flet i fortepian cz. I*

A. Lehmann, *Miniatury na flet i fortepian cz. II*

A. Lehmann, *Miniatury na flet i fortepian cz. III*

B. Bartok, *Łatwe utwory na flet z fortepianem*

G. Meunier, *La Marie-Jeanne*

Paul Harris, *Chocolate Box*

E. Koehler, *25 etiud na flet op. 66*

F. Tomaszewski, *WYbór etiud na flet cz. I*

J. Donjon, *Pan for flute*

L. Moyse, *40 łatwych utworów dla początkujących flecistów*

G. Scheck, *Die Floete und ihre Musik*

Literatura uzupełniająca:

G. Meunier *Air clasique*

B. Marcello, *12 sonat na flet i b.c.*

M. Moszkowski, *Taniec hiszpański op. 12 nr 1*

E. Koehler *Taniec Pierrota*

W. Popp, *6 melodii op. 402,*

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej